

ještě podle nového zákonodárství nároku na jméno otcovo, právo a povinnost výchovy nemanželského dítěte náleží matce, alimentární povinnosti stihají otce. Výživa dítěte podle některých právních ustanovení vyměřuje se podle postavení matčina, v některých podle jmění otcova. Novější zákonodárství však slevuje i z těchto ustanovení ještě dále ve prospěch dětí nemanželských.

§ 36. Osvojení (adopce) a legitimace.

Adopce byla známa již ve starším právním vývoji ve stř. Evropě, nebylo jí však často používáno. Některá práva ji úplně pomíjejí (právo české). V právu německém nazývá se ve starší době *affatomií*, t. j. přijetím do příbuzenstva. V německém právu ve starší době bylo známo i přijetí za sourozence nebo za bratra (*affratatio*). I v právu polském vedle adopce vlastní byly známy i jiné způsoby osvojení, jimiž vznikl mezi osobami příbuzenský poměr sourozenců zvl. bratrů (*pobratymstwo*) Zvláštním vznikem umělého příbuzenstva zde bylo t. zv. příbuzenství z vychování (*atałykat, pokriewieństwo z piastowania*), vznikající odtud, že osoby dané na vychování, stávaly se příbuznými pěstounů. Analogickým zjevem těchto osvojení jest také t. zv. bratrská adopce v právu uherském (*adoptio fraternalis*), jež vytváří mezi adoptanty právní poměr jako mezi bratry, má však hlavní účel majetkoprávní (viz níže v právu dědickém).

Mezi osvojencem a osvojitelem vznikají právní poměry jako mezi osobami příbuznými, zvl. jako mezi otcem a synem. Zpravidla však s počátku nepůsobí osvojení na vznik dědického práva ve prospěch osvojence, teprve vývojem se k tomuto důsledku osvojení také přichází.

Osvojení dalo se zvláštní formou. Bylo při ní užíváno zvláštních symbolů naznačujících, že mezi osvojencem a osvojitelem vzniká umělé příbuzenství. Na př. byly to t. zv. *potrzyżyny* v Polsku, nebo podání zbraně v právu německém neb t. zv. *naturae imitatio per palium et indusium* (t. j. zahalení v šat osvojitelův).

I v novějším právu bylo osvojení přijato. Novější právo šlo ve šlépějích práva římského, byla přijata však jen *adoptio minus plena*. Novější adopcí tvoří se mezi osobou přijímající a osobou přijatou právní poměr jako mezi rodiči a dětmi, při čemž však příbuzenský poměr mezi dítětem a jeho krevními příbuz-

nými se neruší. Právo stanoví přesné předpoklady, jež nutno plnit, aby mohlo se osvojení uskutečnit. Určité osoby jsou vyloučeny jako adoptivní rodiče (na př. osoby řádové, osoby, které mají manželské děti). Adoptující osoba musí mít určité stáří (40 let), adoptovaný musí býti rovněž určitého věku (o 18 let mladší než adoptant).

Mezi osvojitelem a osvojeným vzniká též právní poměr jako mezi rodiči a dětmi, někdy však jest dědické právo vyloučeno.

Při dětech nemanželských může býti použito *l e g i t i m a c e*, kterou dítě původně nemanželské stává se manželským. Legitimace byla známa již ve starším právním vývoji působením práva římského a kanonického ve dvou formách jako legitimace prohlášením zeměpána a pozdějším sňatkem. I při legitimaci se vytvořily zvláštní formy (na př. děti legitimované byly zahalovány do šatů rodičů před oltářem, odtud *Mantelkinder*), které měly symbolisovati význam legitimace.

I novější právní vývoj ponechal různé způsoby legitimace. Liší však někdy v účincích legitimaci prohlášením zeměpánovým a legitimaci pozdějším sňatkem. Jen při této uznává plné účinky a připouští, aby vznikl plně právní poměr rodičů k dětem.

§ 37. Poručenství.

Poručenstvím v širším smyslu rozumí se ve starším právním vývoji ve stří. Evropě všeliká moc, kterou kdo druhému uděluje pro obstarání určitého právního poměru. Mluví se ve středověkém právu o poručenství nejen osob, které z určitého důvodu nemohou obstarávati své záležitosti na př. o poručenství nedospělých, o poručenství nemocných atd., nýbrž také o poručenství procesním, zřizuje-li se poručník ku vedení pře osoby druhé. Poručenství bylo různého druhu: poručenství nad ženami (o němž pojednáno výše), poručenství nad osobami nepřítomnými, poručenství nad osobami chorými zvl. duševně chorými.

V novější právním vývoji odlišil se pojem poručenství od *o p a t r o v n i c t v í*. Poručenství je obsáhlejší, neboť zahrnuje v sobě péči o osobu i jmění poručencovo, opatrovnictví vztahuje se na obstarání jen určitých záležitostí opatrovaného.